

สอบสัมภาษณ์วิชา อายตนะมกะ, ธาตุมกะ และสัจจยมกะ ๖ ข้อ รวม ๓๐ คะแนน (๑๕ นาที)

๒๕๖๒, ๒๕๖๑, ๒๕๖๐, ๒๕๕๙, ๒๕๕๘, ๒๕๕๗, ๒๕๕๖, ๒๕๕๕, ๒๕๕๔, ๒๕๕๓

* ๒๕๖๒, * ๒๕๖๐, * ๒๕๕๙, * ๒๕๕๔, * ๒๕๕๓

๑. จงแสดงองค์ธรรม ของคำดังต่อไปนี้ ?

ปฐมวิชาญาณ ทุตติวิชาญาณ ตติยวิชาญาณ รูปกาย นามกาย ปัญญาคันธะ อรรถรส ธรรมรส วิมุตติรส ?

ตอบ ปฐมวิชาญาณ ได้แก่ ปุพเพนิวาสญาณ

ทุตติวิชาญาณ ได้แก่ ทิพพจักขุญาณ

ตติยวิชาญาณ ได้แก่ อาสวกขยญาณ

รูปกาย ได้แก่ รูป ๒๘ * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕

นามกาย ได้แก่ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕

ปัญญาคันธะ ได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕

อรรถรส ได้แก่ ผลจิตตูปบาท ๔ * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕

ธรรมรส ได้แก่ มรรคจิตตูปบาท ๔ * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕

วิมุตติรส ได้แก่ นิพพาน

* ๒๕๖๑, * ๒๕๕๘, * ๒๕๕๗

๑. ก. กายมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง จงบอกมาพร้อมด้วยองค์ธรรม ?

ตอบ กายมี ๔ อย่างคือ

๑. นามกาย ได้แก่ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

๒. รูปกาย ได้แก่ รูป ๒๘

๓. บัญญัติกาย ได้แก่ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น

๔. กายปสาท ได้แก่ กายายตนะ

ข. คันธะมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง จงบอกมาพร้อมด้วยองค์ธรรม ?

คันธะมี ๔ อย่างคือ

๑. สีละคันธะ คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ

๒. สมาธિકันธะ คือ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

๓. ปัญญาคันธะ คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ

๔. คันธารมณ

ค. รสะมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง จงบอกมาพร้อมด้วยองค์ธรรม ?

รสะ มี ๔ อย่างคือ

๑. อรรถรส คือ ผลจิตตูปบาท ๔

๒. ธรรมรส คือ มรรคจิตตูปบาท ๔

๓. วิมุติวิเศษ คือ พระนิพพาน

๔. รศารมณ

* ๒๕๖๒, * ๒๕๖๐

๒. บุคคลเช่นไร ในภุมิไหน ? จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ?

ตอบ ปุณฺณ ๔ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคกณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ

สุ.๑ ตี.๑ ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสตัดตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาทกณสมังคีของอุปปาจรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ อสังขญสตัดตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔

* ๒๕๕๙, * ๒๕๕๖

๒. บุคคลเช่นไร ในภุมิไหน ? โสตายตนะ ก็ไม่ใช่กำลังเกิด กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ?

ตอบ ปุ.๔ ผล ๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคกณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ

สุ.๑ ตี.๑ ผลเสกข ๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสตัดตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่า อุปปาทกณสมังคีของอุปปาจรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ อสังขญสตัดตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔

* ๒๕๖๑, * ๒๕๖๐, * ๒๕๕๙, * ๒๕๕๗

๒. จงบอกองค์ธรรมของคำถามต่อไปนี้

ก. ภุมิที่จักขายตนะกำลังเกิด แต่กายายตนะไม่เคยเกิดมีภุมิ ? คือภุมิอะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๑๕ ภุมิ คือ รูปภุมิ ๑๕ (เว้นอสังขญสตัดตภุมิ ๑)

ข. ภุมิที่รูปธาตุเคยเกิด แต่ธธาตุดังไม่เกิดมีภุมิ ? คือภุมิอะไรบ้าง ?

มี ๑๖ ภุมิ คือ รูปภุมิ ๑๖

ค. ภุมิที่รูปายตนะเคยเกิด แต่กายายตนะจักไม่เกิดมีภุมิ ? คือภุมิอะไรบ้าง ?

มี ๑๖ ภุมิ คือ รูปภุมิ ๑๖

ง. ภุมิที่คณธายตนะจักเกิด รสธายตนะจักเกิดมีภุมิ ? คือภุมิอะไรบ้าง ?

มี ๑๑ ภุมิ คือ กามภุมิ ๑๑

* ๒๕๖๒, * ๒๕๕๘, * ๒๕๕๗, * ๒๕๕๔

๒. จงวิชันนาพร้อมคำแปล และแสดงองค์ธรรมในปัญหาดังต่อไปนี้

ก. จักขายตนะเคยเกิดในภุมิใด, โสตายตนะก็เคยเกิดในภุมินั้นใช่ไหม ?

ตอบ วิชันนา อามนฺตา. ใช่.

องค์ธรรมของสันนิฏฐานนบทและสังสยบท ได้แก่ ปัญจโวการภุมิ ๒๖

* ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕

๓. จงวิชันนา พร้อมคำแปล แสดงองค์ธรรมไม่ต้องจำแนกโกฏฐาสา ในยัมกะดังต่อไปนี้

ก. ยตุถ วา ปน ฆาณายตณํ อุนุปชชิตถ, ตตุถ จกขายตณํ อุนุปชชิตถาติ ?

ตอบ วิชันนา อามนุตา ไช

ใน ปฏิโลมปุจจา องค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบท ได้แก่ กามภูมิ ๑๑

ข. ยตุถ จกขายตณํ นุปปชชิตถ, ตตุถ ฆมฺมาตณํ นุปปชชิตถาติ ?

วิชันนา อุนุปชชิตถ. เคยเกิด

ใน อนุโลมปุจจา องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อสัณฺญสตัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔

องค์ธรรมของสังสยบท ไม่มี

ค. ยตุถ มณายตณํ นุปปชชิต, ตตุถ ฆมฺมาตณํ นุปปชชิตติ ?

วิชันนา อุนุปชชิต. กำลังเกิด

องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อสัณฺญสตัตตภูมิ ๑

องค์ธรรมของสังสยบท ไม่มี

* ๒๕๕๕

๓. จงบอกถึงผู้ที่มีอายตนะบกพร่องได้และไม่ได้ดังต่อไปนี้โดยบุคคลาธิฐานและธัมมาธิฐาน ?

ก. ผู้ที่มี จักขุ ไสตะ ฆาณะ ทั้ง ๓ บกพร่องได้ แต่อายตนะที่เหลือ ๘ บกพร่องไม่ได้ ?

ตอบ โดยบุคคลาธิฐาน ได้แก่ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะ คัพภเสยยกะ อันจักขุหรือไสตะ ฆาณะ เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

โดยธัมมาธิฐาน ได้แก่ ที่เรียกว่าอุปาทักขณะสมังคคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓, ๖

ข. ผู้ที่อายตนะทั้ง ๕ คือ จักขุ ไสตะ รูปะ มนะ ธัมมะ กำลังเกิด อายตนะที่เหลือ ๖ ไม่ใช่กำลังเกิด ?

โดยบุคคลาธิฐาน ได้แก่ ติเหตุกบุคคล ๑ ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ

โดยธัมมาธิฐาน ได้แก่ ที่เรียกว่า อุปาทักขณะสมังคคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔

* ๒๕๖๒, * ๒๕๕๘

๔. จงบอกองค์ธรรมของคำว่า ทุกฺขํ

ทุกฺขํ องค์ธรรม ได้แก่ กายิกทุกฺขํ คือ เวทนาเจตสิกที่ในทุกข์สหคตกายวิญญาณจิต ๑ เจตสิกทุกฺขํ คือ เวทนาเจตสิกที่ในโทสมูลจิต ๒

* ๒๕๕๖

๔. จงบอกองค์ธรรมของคำว่า สมุทโย

ตอบ สมุทโย องค์ธรรมได้แก่ สมุททัยสามัญ คือ กิเลส ๙ (เว้นโลภะ) อกุศล ๑๒ จิตตูปบาทที่เกิดพร้อมด้วยกิเลส ๙ โลกียกุศล

๑๗ จิตตูปบาทที่เป็นอารมณ์ของอกุศลจิตตูปบาท และ สมุททัยสัจจะ คือ ตัณหา

* ๒๕๖๒, * ๒๕๖๑, * ๒๕๖๐, * ๒๕๕๘, * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕, * ๒๕๕๓

๔. จงแสดงองค์ธรรมของคำว่า นิโรธ, มคฺโค

ตอบ นิโรธ องค์ธรรม ได้แก่ นิโรธสามัญญ มี ตทังคนิโรธ คือความไม่มีภาวะแห่งกิเลสที่ได้ถูกประหารณด้วยกามกุศล, วิกขัมภนนิโรธ คือความไม่มีภาวะแห่งนิรวณที่ได้ถูกประหารณด้วยมหัคคตกุศล, สมุจเฉทนิโรธ คือความไม่มีภาวะแห่งกิเลสที่ได้ถูกประหารณด้วยมรรค, ปฏิปัสสัทธินิโรธ คือความไม่มีภาวะแห่งกิเลสที่ได้ถูกประหารณด้วยผล, ขณะนิโรธ คือ ภังคักขณะของจิตเจตสิก และ นิโรธสัจจะ คือ นิพพาน

มคฺโค องค์ธรรม ได้แก่ มรรคสามัญญ คือ ปัญจจกิมรรคที่ในมหาวิบาก มหาภิรยา และมหัคคตจิต, อัญจจกิมรรคที่ในมหากุศล และผลจิต, มิจฉามรรคทั้ง ๔ มีมิจฉาทิฏฐิมรรค เป็นต้น, ชังคมรรค คือ ทางเท้า, สกฏมรรค คือ ทางเกวียน เป็นต้น และ มรรคสัจจะ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ ที่ในมรรคจิต ๔

* ๒๕๕๙, * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๕

๔. ก. สัจจะที่ทรวงแสดงไว้ในปณณตติวาระ ปวัตติวาระ และปริญญาวาระนั้น แสดงไว้วาระละกี่สัจจะ คืออะไรบ้าง ?

ตอบ สัจจะที่แสดงไว้ในปณณตติวาระ มี ๔ สัจจะ คือ ทุกขสัจจะ สมุทยสัจจะ นิโรธสัจจะ มัคคสัจจะ

สัจจะที่ทรวงแสดงไว้ในปวัตติวาระ มี ๓ สัจจะ คือ ทุกขสัจจะ สมุทยสัจจะ มัคคสัจจะ

สัจจะที่ทรวงแสดงไว้ในปริญญาวาระ มี ๒ สัจจะ คือ ทุกขสัจจะ สมุทยสัจจะ

ข. “สจฺจา, ทุกฺขสจฺจนฺติ.” ปฏิโลมปุจฉานี้ เป็นวาระอะไรได้บ้าง ?

“สจฺจา, ทุกฺขสจฺจนฺติ.” ปฏิ.ปุ.นี้ เป็นวาระได้ ๓ วาระ คือ ๑. ปทโสธนมูลจกัถวาระ ๒. สุทธสัจจะวาระ ๓. สุทธสัจจมูลจกัถวาระ

* ๒๕๕๗

๔. ก. คำว่า นิโรธะ ที่แปลว่า ความดับนั้น มีกี่ประเภท คืออะไรบ้าง จงบอกโดยไม่ต้องแสดงบาลี ?

ตอบ มีอยู่ ๒ ประการคือ ๑. นิโรธสามัญญ ๒. นิโรธสัจจะ

ความดับโดยแน่นอนเรียกว่า มุขยนิโรธ ได้แก่ นิโรธสัจจะ

ความดับโดยไม่แน่นอน เรียกว่า สามัญญนิโรธ ได้แก่ ตทังคนิโรธ, วิกขัมภนนิโรธ, สมุจเฉทนิโรธ, ปฏิปัสสัทธินิโรธ และ ขณะนิโรธ

ข. จงบอกองค์ธรรมของบาลี ดังต่อไปนี้

ข ๑) อคฺคฺมคฺคสมฺมุคฺคิ

องค์ธรรม ได้แก่ อรหัตตมรรคบุคคล ๑ คือ ในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการเกิดขึ้นแห่งอรหัตตมัคคจิต ๑เจตสิก ๓๖

ข ๒) ยสฺส จิตฺตสฺส อนนฺตฺรา อคฺคฺมคฺคํ ปฏิลภิสฺสนฺติ. นัยโดยตรง ?

องค์ธรรม ได้แก่ อนาคามีผลบุคคล ๑ คือ ในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการเกิดขึ้นแห่งขณะทั้ง ๓ ของโวทานที่ในอรหัตตมรรควิถี

* ๒๕๕๔

๔. จงแสดงองค์ธรรมของคำวิชันภาษาไทย ดังต่อไปนี้

ก. เมื่อบุคคลเหล่านั้นยังไม่เข้าถึงความเป็นผู้เคยรู้ริยสัจ ๔ มานั้น ทุกขสัจจะเคยเกิด แต่มรรคสัจจะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น

ตอบ องค์ธรรม ได้แก่ ปุณฺณ ๔ โสดาปัตติมรรคบุคคล ๑ ซึ่งยังไม่เข้าถึงความเป็นผู้เคยรู้ริยสัจ ๔ นับตั้งแต่เวียนว่ายตายเกิด เป็นต้นมาที่หาเบื้องต้นมิได้ จนถึงโสดาปัตติมรรคจิตเกิด

ข. เมื่อบุคคลเหล่านั้นเข้าถึงความเป็นผู้เคยรู้ริยสัจ ๔ มาแล้ว ทุกขสัจจะก็เคยเกิด มรรคสัจจะก็เคยเกิด

ตอบ องค์ธรรม ได้แก่ มรรคบุคคลเบื้องต้น ๓ ผลบุคคล ๔ ซึ่งเข้าถึงความเป็นผู้เคยรู้ริยสัจ ๔ มาแล้วนับตั้งแต่โสดาปัตติผล จิต เป็นต้นมา จนถึงปัจฉิมจิต คือ ปรินิพพาน (โสดาปัตติมรรคานันตรผลจิต)

* ๒๕๖๑, * ๒๕๕๖, * ๒๕๕๓

๕. จงแสดงภูมิที่สัจจะเกิดได้ และไม่ได้

ก. ภูมิที่ทุกขสัจจะ เกิดไม่ได้

ตอบ ไม่มี

ข. ภูมิที่สมุทยสัจจะ เกิดไม่ได้

มี ๑ ภูมิ คือ อสัณฺญัตตภูมิ

ค. ภูมิที่มีคคสัจจะ เกิดไม่ได้

มี ๕ ภูมิ คือ อบายภูมิ ๔ อสัณฺญัตตภูมิ ๑

ง. ภูมิที่ทุกขสัจจะ และมรรคสัจจะเกิดได้

มี ๒๖ ภูมิ คือ จตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔)

* ๒๕๕๔

๕. จงแสดงองค์ธรรมของคำถามต่อไปนี้

ก. ภูมิที่มรรคสัจจะเคยเกิด แต่ทุกขสัจจะจักไม่เกิด มีกี่ภูมิ คือภูมิอะไรบ้าง

ตอบ นตฺถิ ไม่มี

ข. ภูมิที่มรรคสัจจะก็เคยเกิด สมุทยสัจจะก็จักเกิด มีกี่ภูมิ คือภูมิอะไรบ้าง

มี ๒๖ ภูมิ คือ จตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔)

ค. ภูมิที่ทุกขสัจจะกำลังเกิด แต่มรรคสัจจะไม่เคยเกิด มีกี่ภูมิ คือภูมิอะไรบ้าง

มี ๕ ภูมิ คือ อสัณฺญัตตภูมิ ๑ อบายภูมิ ๔

ง. ภูมิที่สมุทยสัจจะก็จักเกิด ทุกขสัจจะก็จักเกิด มีกี่ภูมิ คือภูมิอะไรบ้าง

มี ๓๐ ภูมิ คือ จตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๖

* ๒๕๖๒, * ๒๕๖๐, * ๒๕๕๙, * ๒๕๕๘

๕. จงวิสังขนา แปล แสดงองค์ธรรมในปจฺจตอต่อไปนี้

ยสฺส ทุกฺขสจฺจํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส สมุทยสจฺจํ นิรุทฺธมฺมํ ?

ตอบ วิสังขนา โน. ไม่ใช่

องค์ธรรมของสันนิฐานานบท ได้แก่ ปุ.๔ ผลเสกข. ๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ คือ ในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการเกิดขึ้นแห่ง ปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓, ๗, ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดในขณะแรก

ปุ.๔ อริยบุคคล ๘ ที่เป็นไปในปวัตติกาลในปัญจโวการภูมิ คือ ในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการเกิดขึ้นแห่งจิต ๘๕ เจตสิก ๕๒ จิตตชรูป (เวณฺณูปวิปากจิต ๔)

ติ.๑ ผลบุคคล ๔ ที่เป็นไปในปวัตติกาลในจตุโวการภูมิ คือ ในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการเกิดขึ้นแห่งโลภมูลจิต ๘ โมหมูลจิต ๒ มโนทวารวาทชนจิต ๑ มหากุศลจิต ๘ มหากิริยาจิต ๘ อรูปาวจรจิต ๑๒ เจตสิก ๔๓

องค์ธรรมของสังสยบท ไม่มี

* ๒๕๕๙, * ๒๕๕๘

๕. จงวิสังขนา แปล แสดงองค์ธรรมในปูจนาคต่อไปนี้

ข. ยสฺส ทุกฺขสจฺจํ อูปฺปชฺชติ, ตสฺส สมฺมยสจฺจํ อูปฺปชฺชติเถว ?

ตอบ วิสังขนา อามนฺตา. ใช่

องค์ธรรมของสันนิฐานานบทและสังสยบท ได้แก่ ปุ.๔ อริยบุคคล ๘ (ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ)

* ๒๕๖๑, * ๒๕๕๗, * ๒๕๕๓

๕. จงวิสังขนา พร้อมคำแปล แสดงองค์ธรรมไม่ต้องจำแนกโกฏฐาส ในยมกะดังต่อไปนี้

ยสฺส ทุกฺขสจฺจํ นูปฺปชฺชติ, ตสฺส สมฺมยสจฺจํ นูปฺปชฺชติตี ?

ตอบ วิสังขนา อามนฺตา. ใช่

ในอนุโลมปูจน อ.ธ.สัน และ สัง. ได้แก่ ปุณฺชน ๔ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ คือในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการดับแห่งจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ปุ.๔ อริยบุคคล ๘ ที่เป็นไปในปวัตติกาล คือในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการดับแห่งจิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ (เวณฺณจุติจิต)

มรรคบุคคลเบ็องบน ๓ ผลบุคคล ๔ ที่เป็นไปในปวัตติกาลในอรูปภูมิ คือในขณะที่ถึงพร้อมด้วยการเกิดขึ้นแห่งมรรคจิต ๓ ผลจิต ๔ เจตสิก ๓๖

* ๒๕๖๒, * ๒๕๕๘, * ๒๕๕๓

๖. จงบอกองค์ธรรม ของคำปูจนาดังต่อไปนี้

ก. บุคคลใดไม่ใช่ว่ารู้รอบทุกขสัจจะ, บุคคลนั้นก็ไม่ใช่กำลังละสมุทยสัจจะใช่ไหม ?

ตอบ องค์ธรรมของสันนิฐานานบท ได้แก่ ภัพพปุณฺชน ๑ อภัพพปุณฺชน ๑ อริยบุคคล ๗ (เวณฺณหัตตมรรคบุคคล ๑)

องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน.

ข. บุคคลใดจักไม่รู้รอบทุกขสัจจะ, บุคคลนั้นก็จักไม่ละสมุทยสัจจะใช่ไหม ?

องค์ธรรมของสันนิฐานานบท ได้แก่ อภัพพปุณฺชน ๑ อหัตตมรรคบุคคล ๑ อหัตตผลบุคคล ๑

องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน.

ค. บุคคลใดเคยรู้รอบทุกขสัจจะ, บุคคลนั้นก็จักละสมุทยสัจจะใช่ไหม ?

องค์ธรรมของสันนิฐานบท ได้แก่ อรหัตตผลบุคคล ๑

องค์ธรรมของสังสยบท ไม่มี.

ง. หรือว่า บุคคลใดจักละสมุทยสัจจะ, บุคคลนั้นก็เคยรู้รอบทุกขสัจจะใช่ไหม ?

องค์ธรรมของสันนิฐานบท ได้แก่ ภัพพปุณฺชน ๑ มรรคบุคคลเบื้องต้น ๓ ผลบุคคลเบื้องต้น ๓

องค์ธรรมของสังสยบท ไม่มี.

* ๒๕๕๕

๖. จงบอกองค์ธรรมของบุคคลต่อไปนี้

ก. บุคคลที่ไม่ใช่กำลังรู้รอบทุกขสัจจะ

ตอบ องค์ธรรม ได้แก่ ภัพพปุณฺชน ๑ อภัพพปุณฺชน ๑ อริยบุคคล ๗ (เว้นอรหัตตมรรคบุคคล ๑)

ข. บุคคลที่จักไม่รู้รอบทุกขสัจจะ

องค์ธรรม ได้แก่ อภัพพปุณฺชน ๑ อรหัตตมรรคบุคคล ๑ อรหัตตผลบุคคล ๑

ค. บุคคลที่เคยรู้รอบทุกขสัจจะ

องค์ธรรม ได้แก่ อรหัตตผลบุคคล ๑

ง. หรือว่าบุคคลที่จักละสมุทยสัจจะ

องค์ธรรม ได้แก่ ภัพพปุณฺชน ๑ มรรคบุคคลเบื้องต้น ๓ ผลบุคคลเบื้องต้น ๓

* ๒๕๕๙

๖. จงแสดงองค์ธรรมของคำถามดังต่อไปนี้

ก. บุคคลที่ไม่ใช่กำลังรู้รอบทุกขสัจจะ แต่เคยละสมุทยสัจจะ

ตอบ องค์ธรรม ได้แก่ อรหัตตผลบุคคล ๑

ข. บุคคลที่ไม่ใช่กำลังรู้รอบทุกขสัจจะ และไม่เคยละสมุทยสัจจะ

องค์ธรรม ได้แก่ ภัพพปุณฺชน ๑ อภัพพปุณฺชน ๑ มรรคบุคคลเบื้องต้น ๓ ผลบุคคลเบื้องต้น ๓

* ๒๕๖๐, * ๒๕๕๗

๖. จงแสดงองค์ธรรม ของคำวิสัยนา ภาษาไทย ดังต่อไปนี้

บุคคลเหล่าใดจะได้มรรค บุคคลเหล่านั้น ไม่ใช่กำลังรู้รอบทุกขสัจจะ แต่จักละสมุทยสัจจะ, พระอรหันต์ทั้งหลายก็ดี ปุณฺชนเหล่าใดจักไม่ได้มรรค ปุณฺชนเหล่านั้นก็ดี ไม่ใช่กำลังรู้รอบทุกขสัจจะ และจักไม่ละสมุทยสัจจะ

ตอบ องค์ธรรม ได้แก่ ภัพพปุณฺชน ๑ มรรคบุคคลเบื้องต้น ๓ ผลบุคคลเบื้องต้น ๓ และ อรหัตตผลบุคคล ๑ อภัพพปุณฺชน ๑

* ๒๕๕๔

๖. จงแปล และแสดงองค์ธรรม ของวิภังคบาลีดังต่อไปนี้

อคฺคมคฺคสมฺภคฺคิณฺจ อรหฺนตณฺจ จเปตฺวา อวเสสา ปุคฺคลา ทุกฺขสจฺจณฺจ น ปริชานนฺติ สมฺภทสจฺจณฺจ นปฺปชฺหิตฺถ.

ตอบ แปล ยกเว้นอรหัตตมรรคบุคคลและพระอรหันต์เสียแล้ว บุคคลที่เหลือนอกนั้น ไม่ใช่กำลังรู้รอบทุกขัตถ์จะ และไม่เคย
ละสมุทัยสัจจะ

องค์ธรรม ได้แก่ ภาพพบุุณ ๑ อภาพพบุุณ ๑ มรรคบุคคลเป็องต่ำ ๓ ผลบุคคลเป็องต่ำ ๓